

# Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

---

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi polji. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

---

List 10.

V Ljubljani, 15. maja 1877.

Tečaj XVII.

---

## Pedagogični pogovori.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

9.

Človekov namen že tukaj na svetu je ljubiti Boga in ljudi, in sicer pred vsim najbližnje. Njegovi najbližnji so pa oni, ki so imeli največ opraviti z njim, ki so mu bili pomožni, ko je bil še sam nezmožen, kaj storiti za se.

Iz te ljubezni izhaja tudi ljubezen do stvari, ki so ga obdajale v času, ko je bil še izroččen varstvu teh ljudi, z eno besedo iz te ljubezni izhaja ljubezen do rojstne hiše, do rojstnega kraja, do domovine.

Ljubezen do starišev in pred vsim do matere, je prva ljubezen, ki jo občuti človek v svojem serci. Človek, ki ni občutil nikdar te ljubezni ni človek, on tudi ni žival, ampak on je dvonožna žival v človeški podobi. Žival tudi ljubi svoje stare; tica leti rada v germ, v katerem se je izvalila. Kako bi se mogel človek pustiti osramotiti od neumne živali!

Dobra gospodinja je blagoslov cele hiše; dobra mati je blagoslov svojih otrok, ki so zopet njen biser in njen zaklad. Dobra mati je angelj varuh, ki čuje noč in dan nad svojimi otroki; ona je njihova blažiteljica, njihova tolažnica. Dobra mati občuti otrokovo zlo bolj, nego on sam. Ona daruje svojo ljubezen za njegov razvitek, za njegovo popolnost in njegov blagor; največi del njenih opravil je namenjen njemu. Takovi ljubezni se pač ne more zoperstavljati nobeno človeško serce. Mora se, hoté ali nehoté napolniti z gorko ljubeznijo. Po tem takem bi bila skoro nepotrebna zapoved: spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in se ti bo dobro godilo na zemlji! Ta zapoved se mora že vkoreniniti v serci

otroka, preden razume pomen teh besed. Ali motimo se. Žival ljubi svoje stare, človek pa mnogokrat ne. On, ki je podoba božja, krona stvarjenja, on ki bi imel biti izgled vsem stvarjem na zemlji, on ima to veliko napako. Človek brez ljubezni do starišev je neobčutljiv kot kamen, sposoben za vsaktero hudodelstvo.

Ako je to resnično, da je prva ljubezen, ki vzplameni v srcu mladeničevem, najlepša; se mora to terditi tembolj o ljubezni do starišev. Saj je ta prva ljubezen človekova. Kedar se zaljubi mladenič v drugo osebo, mora še le hrepeneti po njeni ljubezni; ali tu mu ni treba. Mati jo je že vsacemu razkrila v besedi in dejanji, treba mu jo je tedaj le povračevati. In mora jo tudi. Skoro ni vreden, da živi, kateri bi je ne povračal, kajti iz njega ne bode nikdar kaj prida.

Prelepo opevajo pesniki ljubezen do ženstva. Najlepša čutila zlivajo v te pesni, z najkrasnejšimi besedami jih vtelesvajo. Ta ljubezen jih zapelje mnogo, da ji žrtvuje vse svoje moči, da ji darujejo večkrat svoj stan in svoje premoženje. — In mati? Ni-li ta pred vsem vredna, da se ji posveti v pesni kak čut srca? Preden se vnamemo za kako tujo osebo, je pač potrebno, da vsplamenimo za njo, ki nas je ljubila prva, in ki nas je prva učila ljubezni.

Vendar so bili pesniki, ki so izrazili ljubezen do mater v pesni. Nemški pesnik Heine je bil skozi in skozi spriden človek; ali če beremo one sonete, ktere je posvetil materi, ga moramo občudovati. Ako se mu zamore kaj reči v pohvalo, je gotovo pred vsem to, da je ljubil svojo mater.

Drugi je naš Franjo Cimperman. Ne le v besedi, ampak tudi v dejanji je ljubil svojo mater. Prelepi so njegovi „serčni glasovi“, v katerih se posebno lepo kaže njegovo ljubeče otroško serce. Več občutka je v teh preprostih versticah, kot v vseh bombastičnih frazah mladih zaljublencev in poetov. Na njem se niso izpolnile besede: spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in se ti bo dobro godilo na zemlji. Njemu se ni nikdar dobro godilo in umerl je tudi v svoji najlepši starosti. Ali šel je vživat plačilo k svojemu stvarniku, ki je vir ljubezni, in ki mu je vsadil to blagodišečo cvetko v serce. V tem kratkem času svojega zemeljskega bivanja je storil on več v ljubezni in za povzdigo človeštva kot mnogi, ki postanejo sto let stari. Ne obžalujmo njegove prezgodnje smerti, obžalujmo raje svojo lastno nemarnost in terdoserčnost, zaradi ktere imajo terpeti marsikteri pesniki. On je ljubil svojo mater, ljubil svojo domovino, tema je spletal nevenljive vence, ki mu bodo ohranili vedno častno mesto med borilci za povzdigo človeštva.

Materino ljubezen vé še le oni prav ceniti, ki se je ločil od nje. Naj dobi tudi na tujem žensko, ki mu hoče namestovati mater, naj jo

tudi poskuša ljubiti kot mater, oj, njena skerb ni senca proti materini in njegova ljubezen je le slab odsév ljubezni do matere.

Le eno mater ima človek, le to mora ljubiti, naj bo tudi beračica. Ako mu tudi ne more dati ničesa, dala mu je življenje, in to je več nego vse drugo blago. Saj je življenje dar, ki si ga ne more pridobiti človek nikdar več, ako mu je enkrat vzeto.

So pa tudi matere, ki se sramujejo svojih otrok, češ, oni so gerbavi, sključeni itd. Vsaka mati bi videla rada svoje otroke lepe, zdrave in bistre. Hudo ji je, ako so v enem ali drugem obziru nepopolni. Pa vse eno ni nič manj vredna otrokove ljubezni. Saj nam ni zapovedano ljubiti le onih, ki nas ljubijo, ampak tudi one, ki nas sovražijo. Otrok si mora prizadevati s svojo ljubeznijo zmagati njeno sovraštvo. Dobro, da so take matere le redke. Večidel so matere, ktere ljubijo svoje otroke, ali ti jih ne. So tudi, ki jim darujejo svojo ljubezen v tako obilni meri, da jim celo škodujejo ž njo.

Ali naj bo mati taka ali taka; vsaka je vredna otrokove ljubezni.

#### 10.

Ker smo zahtevali toliko od otroka, smo opravičeni tirjati tudi marsikaj od matere. Vendar se dadó vse te tirjatve združiti v stavek **mati mora biti mati.**

Razkrojimo pa to tirjatev v njene posamezne dele, in oglejmo si jih bolj natanko. Pervič: mati mora biti zvesta tovaršica moževa. Ona je podlaga in središče v družini. Podlaga in središče ste pa v vsaki stvari jako imenitni. Ako se podlaga hiši razbije, razruši se celo poslopje; in ako je središče slabo, razpade cela stvar na kose. Znamenit v tem oziru je slovenski pregovor, ki pravi: „Ženska tri vogle hišine podpira, mož le enega“. Nezvesta žena je hijena, ki žre živega moža. Takemu možu je zakon ječa, v katero ga priklepajo zakonske vezi. Le njena ali njegova smert ga zamore oprostiti iz nje. Terpí in terpí, žaluje na tihem, in njemu je smert le angelj, ki mu pokaže pot iz te doline solz v deželo, v kateri vlada ljubezen in zvestoba. Ali ne samo ječa je tak zakon, on je pravi pekel na tem svetu. Nevidljiv červ gloda moževo serce, hira in postaja vedno slaběji, in umerje prezgodaj. On se ne briga za domače zadeve, ne za odgojo otrok, od katerih ne vé, čegavi so. Pravijo, da je težko biti lastnim otrokom oče, koliko težje mora še le biti tujim. Namestu da bi se tak oče bavil doma z družino, jo zapušča, se podaja v gostilnice, da tam v pijači topi svoje bolečine.

Mati mora biti v vsem izgled svojim otrokom. Kako bo pa mati, ki je sama potrebna zboljšanja, zboljševala svoje otroke. Kako jim bo vcepila v serce ljubezen do sebe, če jo sama tako zlorabi. Ne samo oče ima nositi prokletstvo, katero mu je nakopala njena nezvestoba, tudi otroci je morajo prenašati. Saj se pa tudi precej spoznajo oni, ki so iz

tacega zakona. Mati, ki ne ljubi svojega moža, tudi ne ljubi svojih otrok. Kako jo bodo tudi ti ljubili. Jaz sem sicer rekel poprej, da otroci morajo ljubiti mater, naj si bo taka ali taka. Kaj pomaga to. Dobro vem, da bodo te besede le glas vpijočega v puščavi. Ljubezen se mora sama ob sebi roditi v srcu. Vse pridigovanje: „ljubite in ljubite“ je malo da ne zastoj, ako se ni ljubezen sama vkoreninila v srcu.

Drugič: mati mora biti dojenica svojih otrok. Perva jed otrokova je mleko, in najbolje je za-nj materino. Mleko tuje ni tako dobro. Materino namreč se ravna po starosti otrokovi. Ali zoper to greši posebno gospoda. Gosposke ženske se sramujejo dojiti svoje otroke, tudi se jim ne zdi gosposko biti brez dojenice. Ako se jim pred oči stavlja, da je za otroka bolje, ako ga same doje, najdejo kmalo izgovor, da jim ni mogoče izverševati te dolžnosti, ker imajo premalo moči, in da se bojé prehitro postati gerde, če bi dojile. Ali pogledjmo kmečko ženo. Ona je imela na pr. sedem otrok, vse je dojila sama, in vendar je ostala krepka; med tem ko je imela jih gosposka le tri, ali še te ji je dojila dojenica, in postala je vse eno slaba in gerda.

Pa pustimo veljati izgovor, da gosposke ženske res ne morejo dojiti svojih otrok, da so preslabe, i. t. d. Odkod pa prihaja to? Vzrokov temu je treba iskati v hrani, katero vživa gospôda. Preveč mesa, to je ravno napaka. Naj vživajo gospé bolj močnate jedila in sočivje, kakor to storé kmetice, in za gotovo se sme pričakovati, da bode vselej lahko dojile svoje otroke. Živali same po sebi vedó, ktera hrana je sposobniša v ta namen.

Le če je mati v resnici bolna, takrat je boljé, da pusti dojiti otroka; kajti v tem slučaju bi mu utegnila s svojim mlekom več škodovati, nego koristiti.

Tretjič: mati naj bo tudi prva odgojiteljica otrokova. Tudi zoper to se pregreše posebno gosposke žene. Precej po rojstvu izročé otroka dojenici in potem odgojitelju ali odgojiteljici. Dolgočasno se jim zdi se baviti z otrokom, saj imajo denar, s katerim se lahko odtegnejo tej tirjatvi. Raje gredó na veselice, plese ali v gledišča, saj so izročile otroka varnim rokam. Vprašam tedaj: čegav je otrok, materin ali odgojiteljev? Ako je njen, čemu ga izroči tujcu? Zakaj ne izroči tudi vsega svojega premoženja njemu? Pa ljudem je več za denar, kot za ljudi. Pametneje bi storila taka mati, ako bi dala ves svoj denar odgojitelju, in ga odpravila iz hiše, in si otroka prideržala sama sebi. Ako izgubi denar, si ga še lahko pridobi; ali izgubljenega otroka ne več. Menite li, da niste izgubili otroka, ako ste ga oddali odgojitelju? Za vas je izgubljen. Ljubezen, ki je namenjena vam, bode on povračal odgojitelju. Njega bode ljubil, saj mu je postal oče in mati na enkrat.

Že slišim ugovarjati: Mé, matere nimamo toliko znanja o tem, kar

je za otroka, nismo se učile, kako naj se odgojuje i. t. d. To je pa ravno napačno. Rousseau pravi: „Kdor ne pozna očetovskih dolžnosti, nima pravico postati oče“. Ravno to se sme reči o materah.

Pedagogika uči, da mora imeti učitelj veselje do mladine. Ali bi se ne smel ta stavek še bolj povdarjati starišem? Tem naj bi se posebno naglaševalo to pravilo, kajti otroci so njihovi, med tem ko so učitelju le izročeni. Koliko se tirja od učitelja! Otroka, ki se ni učil ljubiti svojih starišev, ne bode ljubil učitelja; in če ni te ljubezni, mu bode vse učiteljevo ravnanje brez prida. (Dalje prih.)

## Dr. Jakob Zupan.

### XII Ghaselen an einen Freund

von

Franz Hermann von Hermannsthal.

7.

Der junge Orient ist alt geworden,  
 Sein heil'ger Feuerstrom ist kalt geworden.  
 Der duft'ge Hain, von Nymphen voll und Göttern,  
 Er ist ein einsam öder Wald geworden.  
 Stumm ist der Sturm des Liebes, der vom Himmel  
 In seinen Palmen einst gehalten, geworden.  
 Zer schlagen ist von roher Faust die Laute,  
 Denn Herr im Osten ist Gewalt geworden.  
 Das rege Leben voller Blüt' und Jugend  
 Ist zur versteineten Greisgestalt geworden.  
 Entwürdigt ist der Mensch, der Sinn des Knechtes  
 Ist sein entehrender Gehalt geworden.  
 O, laß mich weinen, aus der schönen Jungfrau  
 Ist eine graue Mumie bald geworden!

### XII Gazel Prijatlu

prevel

Dr. Jakob Zupan.

Mladost Azjank staruha je postala,  
 Ognjena reka merzla je postala.  
 Dišav dobrava, polna Vil, in Bógov  
 Samótna pústoš gerda je postala.  
 Groméla pesem kdej tam iz oblakov  
 Med palme, dovna muta je postala.  
 Razdrobil arfo topor je divjakov,  
 Gospód vostóka sila je postala.  
 Življenje živosreberno mladosti  
 Ledénih sivk podoba je postala.  
 Obresčastèn je človek; strah služanstva  
 Ljudi lastnost nevredna je postala.  
 O, daj mi plakati lepó divico!  
 Prevréd negudna mumja je postala.

## 8.

Vom Osten ging des Geistes Lichtstrahl aus,  
 Und durch der Erde weiten Brunksaal aus.  
 Nun aber hüllt er sich in dunkle Nacht,  
 Und gibt den ew'gen Schlaf als Labjal aus.  
 Mit Mauern gürtet er sich ein und schreit  
 Die Welt im Freien als ein Scheusal aus.  
 Die kühne Niesenkraft der alten Zeit  
 Ging in der Schlafheit dumpfes Trübsal aus,  
 Des starken Adlers Flügel sind gelähmt,  
 Des Auges Flamme losch in Mühsal aus.  
 Suchst du des Orients alte Herrlichkeit,  
 So gräbst du ein verwittert Denkmal aus.  
 Drum, ziehst du nach der Menschheit Wiege hin,  
 So ziehst du auch nach ihrem Grabmal aus.

Od jutra prišlo daš vedrilo je,  
 Vesólno zemljo ozalilo je.  
 Zavija se v temnoto jutro zdej,  
 Noč večno pokoj prekerstilo je.  
 Zidóve si pripaše krog in krog,  
 Svet imenválo prost gnusilo je,  
 Moč velikansko smela starih dni  
 Poglotnena v duhá gruzilo je.  
 Postojn kerpka perúta ohromi,  
 Oči se plame v plač gasilo je.  
 Ak' išeš jutra nekidajno čast,  
 Starín skopávano trohnilo je.  
 K zibéli šel človeškiga rodú  
 Na človečije šel gomila je.

## 9.

Du magst in Hütten, magst in Pyramiden wohnen,  
 In Wüsten, in dem Hain der Hesperiden wohnen;  
 Du magst in stiller Klau', in hehrem Göttertempel,  
 Magst in dem Haus des Fluchs, gleich den Atriden, wohnen;  
 Du magst auf breitem Plan, vom Sturm der Welt umbrauset,  
 Magst einsam auf den Höh'n, von ihr gemieden, wohnen —  
 Es theilt dein Lager stets die Sehnsucht und die Sorge,  
 Und nie wird in der Brust dir süßer Frieden wohnen.  
 Drum, bis nicht stille steht das Herz, das allzu laute,  
 Und wir in Grabes Schooß, von Wunsch geschieden, wohnen,  
 Wähnt nicht, ihr Seufzenden, daß Ruhe wir erringen,  
 Wenn wir an andrem Ort, als sonst, hiernieden wohnen.

Daj sreča ti v pirámidí, na tléh bivati,  
 Naj dá v dobrávi, Hesperid logéh bivati;  
 Daj v tihi sobi, daj v pojátine svitlosti,  
 Enáko daj Atrídam v rót gradéh bivati;  
 Daj ná širóki ravni, sred svetá viharjov,  
 Naj dá ti na samótnih gor verhéh bivati;  
 Skerb, želja tvoje vedno spremla ti bivanje,  
 Ni dano tebi pod mirú stropéh bivati.

De se ne bode vstavilo sercé preglasno,  
De v brezvošilnih jamemo grobéh bivati,  
Ne mislite, zdihvavei! bit' upokojeni,  
Na svetu jeli v menjànih stranéh bivati.

## 10.

Gleich der Geliebten zieht dich an die Ferne,  
Du suchest in verliebtem Wahn die Ferne.  
Es lockt mit dunklem Blick aus dichten Schleier  
Dich bühelnd in verweg'nen Rahn die Ferne.  
Mit Zauberliedern deinen trunf'nen Busen  
Stürmt mit Sirenentücke dann die Ferne.  
Es ruft in ihre Gräber und entfendet  
Die Geister schmeichelnd dir heran die Ferne.  
Wie Dirnen spröde, um sichrer zu verführen,  
Unrauscht sich mit dem Ocean die Ferne.  
Trau' nicht der Buhlerin, sie wird dich fliehen,  
Nie wird dein Arm in Lieb' umfah'n die Ferne:  
Vom Osten östlich liegt ein andrer Osten,  
So lockt dich auf endlose Bahn die Ferne.

Kos ljubi, tebe mikala dalina,  
Upalniku prelesnica dalina.  
'Z derznih oči bludilniga popela,  
Na barko tebi vablenka dalina.  
V obrazu vertoglavija cepetec,  
Lobudov pevšina dalina,  
Te kliče v grobe, duhe prot' pošilja,  
Takó se ti prilizova dalina.  
Sirenski sredi mórja zapelivka  
Okrognokrog pén-šumnasta dalina.  
Ne upej klami! pobeži prej tabo,  
Ni tvojsa drug objemanja dalina.  
Od jutra k jutru vidim drugo jutro,  
Klamila bo te vekoma dalina.

## 11.

Du hast die Sprache Cicero's studirt,  
Homer's Gesang für ewig groß, studirt.  
Drauf riß die Mode mächtig dich dahin,  
Und eiligst wurde der Franzos studirt.  
„Petrarca! Dante! Tasso!“ klang's, es wird  
Die Sprache Metastasio's studirt.  
Shakespeare klingt besser im Original,  
Drum wurde bald er selbst, statt Bos, studirt.  
Mafamen des Hariri wurden laut,  
Gleich wird in seiner Sprache losstudirt.  
Was hilft's, wenn du, statt deutsch, arabisch klagst?  
Das Fremde macht dein Klagen bloß studirt.

Ti kremlja Ciceronskiga se včil,  
Omera se prepetiga se včil.  
Po tém vabila šega močno te,  
Si jaderno francoskiga se včil.

„Petrarka! Dante! Taso!“ pravjo, si  
Besede Metastasija se včil,  
Šakespeare se bere 'z matice lepó!  
Šakepearara naglo samiga se včil.  
Harirove Makáme razglasé;  
Si Korancov nategama se včil.  
Po kaj! ak Nemeec Arábam ječiš;  
Ječát si včeno 's tujiga se včil.

## 12.

Es forschén die Weisén, wer hemmt es?  
Die Zugvögel reisen, wer hemmt es?  
Es faßt der Magnet wie lebendig  
In Liebe das Eisen, wer hemmt es?  
Es donnern dahin die Gestirne  
In ew'gen Geleisen, wer hemmt es?  
Die Jugend bewegt sich in Flammen,  
Erlöschen den Greisen, wer hemmt es?  
Es freut sich der plumpe Gefelle  
Bei Becher und Speisen, wer hemmt es?  
Den Dichter dünkt Adler und Taube  
Nur selig zu preisen, wer hemmt es?  
Der Frühling muß Blumen erziehen,  
Der Winter beeißen, wer hemmt es?  
Drum hab' ich nicht etwa geschrieben,  
Zu hemmen dein Reisen, wer hemmt es!  
Muß Alles nach seiner Natur sich  
Nun einmal erweisen, wer hemmt es?

Zmodrijo se pravi, kdo vbrani?  
Preséljo žerjavi, kdo vbrani?  
Objemec magnet skoro čuten  
Železja ljubavi, kdo vbrani?  
Okoli derdrájo se zvezde  
Po večni postavi, kdo vbrani?  
Mladina je gibka, goreča,  
Merzlijo gerbávi, kdo vbrani?  
Dovólenj junák ne obdélan  
Pri miru, kurjavi, kdo vbrani?  
Le sreča postojne, goloba,  
Rojila bo pevcu po glavi, kdo vbrani?  
Spomlád poganjáti cvet more,  
Led zima pripravi, kdo vbrani?  
Priatelj! ne pišem, se tvoji  
Upřét udaljávi; kdo vbrani?  
Vse more ravnati le vender  
Po svoji naravi, kdo vbráni?

V št. 50 jo je dr. Zupan zapel „Jega Milosti visoke časti vred-  
nimu Gospodu Gospodu **Ravnikar Mateju**, Škofu Teržaške-Ko-  
perske Cerkve“ itd. na pr.:

Verhu Adrija likvajte  
Koper, Opčina, Duin!

Oču takimu ploskajte

'Z mander, logov, bark, solín!

Mej sodniki rajni sije

Vam Potočnik patricjèn;

Bo mej Sigmonde škofije

Vaju Ravnikar verstèn itd.



Dasiravno sem k slovesnemu obhajanju stoletnice tolikanj zaslužnega moža vzbujevaje opisal ob kratkem njegove zasluge v našem slovstvu (pr. Slovenec l. 1876 št. 89—91: Vladika Matej Ravnikar v slovstvu slovenskem); hočem vendar po tej pesmi o njem nekoliko še spregovoriti v opisovanji družega našega Mateja Ravnikarja Poženčana, prvemu vrednega naslednika v književnosti slovenski.

Zupan sam je čutil, da so vzlasti vezani spisi njegovi manj učenim težko uméti, torej je časih pojasnoval jih s potrebnimi razlagami in opombami, kar se storilo bode tudi na koncu pričujočih sestavkov. Vendar so grajali njegovo slovstveno delovanje nekteri skrivaj nekteri javno, in nanj tudi méri v „Illyr. Bl.“ št. 53 spis: „Bildung der windischen Sprache.“ V njem pisalec pravi, da se po jeziku vidi, kako visoko v omiki je kateri narod; da so v sedanjem veku živi jeziki, med njimi tudi slovanski, posebej slovénski ali vindiški po Kranjskem, Koroškem in Štajarskem, močno napredovali, jako se povzdignili. Bilo je pa res potreba. Da se je slovenščina znebila mnogih privzetih ptujk, morali so pisatelji sezati v starodavnost ter poiskati že skoro popolnoma pozabljenih besedi in izrazov. Mnogo več bi se še storilo, ko bi pisatelji delovali z zedinjenimi močmi, pa se ločijo v stranke in drug drugemu oporekajo. „Eben so ist zu bedauern, daß gelehrte Männer, die zur Bildung der windischen Sprache ungewöhnlich viel beizutragen fähig sind, sich mit nichtsbedeutenden Kleinigkeiten, mit leeren selbst gebildeten Winden ganz unverständlichen Gedichtchen, lächerlichen Wortfängereien, und willkürlichen Erklärungen, die von Niemanden angenommen, wohl aber von Jedermann belacht werden, abgeben. Wenn solche in der windischen Sprache verfaßte, trotz aller Erklärungen für Jeden unverständliche Aufsätze öffentlich erscheinen, so werden sie mit Widerwillen angesehen, und die windische Sprache wird dann als eine wilde Sprache gescholten. Zu bedauern ist es auch, daß man, statt mit der Bildung der windischen Sprache vorwärts zu schreiten, nun einen argen Alphabetsstreit erhob, was den Anschein hat, als wolle man durch Einführung eines neuen Alphabetes das bis nun in der windischen Sprache mühsam Aufgebauete vorsätzlich niederreißen, und die windische Sprache in das Dunkel der Verwirrung begraben. Nicht vergessen sollen wir das bekante Sprichwort: „Concordia res parvae crescunt.“  
Winde.

## Zemeljna teža.

Modri učenjaki natvoroznanstva so premišljevali in preiskovali reči, ki se prostemu človeku dozdevajo prazna marnja. Med te stvari gre tudi vprašanje: koliko funtov ali kilogramov tehta cela zemlja?

Sicer bi se moglo misliti, da je lahko rešiti to vprašanje. Izgo-

vorila bi se na priliko kaka primerna številka, in nihče bi se ne podstopil, s tehtnico preiskovati, je-li kak dekagram premalo ali preveč. A ne vprašanje, niti odgovor ni nikakova burka, temuč oboje ima znastveno vrednost. Vprašanje je ravno tako važno, kakor je odgovor resničen, kojega moremo sedaj dati.

Znana je velikost zemlje; misliti bi bilo, da je lahko vediti, kako težka da je. Naredila bi se namreč obla iz persti, in to bi na tenko tehtali. Zdaj bi se preračunilo, kolikrat manjša da je od zemlje, in tako bi skoraj mogli na perstih prešteti; ako bi n. pr. narejena obla tolikrat meterski cent tehtala, morala bi toliko in toliko večja zemlja tehtati toliko več centov.

Po tej poti pa bi se prav lahko prevarili in račun bi napačno razrešili. Zavisí namreč preiskava od tega, iz česa se mala obla naredi. Ako bi jo naredili iz rahle persti, tehtala bi malo; ako bi privzeli kamenja, bila bi težja. S kovinami napolnjena bi, se ve da, še večo pezo imela.

Hočemo toraj po teži male oble preračuniti težo zemljske oble, treba nam pred vediti, iz česa da je; ima-li v sebi kamenja, kovin ali neznanih reči, ali celo prazne votline; ali je morebiti popolno ota obla in da na njeni zunanji lupini prebivamo?

Premišljeva je to le nekoliko, moramo spoznati, da vprašanje: Koliko kilogramov tehta naša zemlja, meri le na to, da poizvemo, iz česa ta obla poprečno obstoji, in to pa je že vprašanje, ki se glasí bolj znastveno.

To vprašanje se je v novejšem času rešilo, in našlo se je, da je zemlja 784 kvadriljanov kilogramov težka in da je poprečno tvarina nekaj ložja od železa. Na poveršji jo odevajo redkejše plasti in v globočino pa se zgoščujejo, ter težje postajajo, v sebi pa, da ima mnogo poseameznih votlin, a to pa nikakor ne, da bi bila votla obla.

Način, kako da je bilo mogoče, to znastveno preiskavati, hočemo kratko in umevno razložiti.

## II. Poskus zemljo tehtati.

Sredstvo je prostejše, nego si s perva misliti utegnemo, a izveršitev pa je bila težavnejša, kakor bi se morebiti onemu dozdevalo, ki mu je to znano.

Po imenitni najdbi neumerjočega angleškega prirodoslovca Nevton-a vedlo se je, da se vsa nebeška telesa mej sabo privlačijo, in ta privlaka je tem večja, čim večje je nebeško telo, iz katerega prihaja. A ne samo solnce, zemlja, luna, premičnice in nepremičnice, temuč tudi vsa telesa imajo moč privlake, ki raste v isti meri, kakor telo v tvarini. V pojasnilo temu naj bode ta izgled. Kilogram železa deluje s privlako na malo telesce blizo stoječe, dva kilograma železa delujeta z dvakrat večo

privlako. Kratko rečeno: Čim večja je teža kaki reči, tem večja je njena privlaka do bližnjih stvari.

Ako tedaj poznamo privlako kake reči, vemo tudi za njeno težo. Pogrešali bi lahko celó vse tehtnice, ko bi le mogli določiti silo privlake za vsako telo. To pa ni mogoče. Zemlja namreč je tako velika kepa, ter ima tako močno privlačnost, da vse stvari na se poteguje, naj vplivajo nanje še tako velike grude. Ko bi k obli še tako veliki približali majhino, da bi jo ona privlačila, precej bi majhna obla proti zemlji padla, ako bi jo izpustili, ker je privlaka zemlje mnogo mnogo-krat večja od najobilniše železne oble in tolikrat večja, da ne zapazimo na železni obli nikakove privlake. —

Prirodoznanstvo pa je učilo, da se privlačnost zemlje jako na tanko more določiti, in sicer s preprosto pripravo, z nihalom, kakoršne imajo ure na steni. Ako nihalo premaknemo iz svojega počivališča, kjer je zemlji najbližje, precej hiti z neko hitrostjo nazaj do tega počivališča. A ker je v teku ter se ne more ustaviti, oddaljuje se zopet na nasprotni strani od zemlje. Toda privlaka zemeljska potegne je zopet k sebi in nihalo gre svojo pot sem ter tje s hitrostjo, ki bi naraščala, ko bi gruda zemeljska vekšala se, nasprotno pa pojemala, ko bi se, manjšala. Mogoče je, prav natančno nihalo hitrost meriti s tem, da se šteje, po kolikrat se nihalo v jednom dnevu premakne, isto tako se je privlačnost zemlje natanko izračunila.

Le malo je treba premišljevati in vsakemu bode jasno, da se precej gotova teža zemlje zvé, ako se posreči najti pripravo, po kateri se nihalo dá privlačiti po določeni grudi in nihati sim ter tje, n. pr. po oblicent tehtajoči in nihalu blizu obešeni.

In tako se je tudi naredilo ter zaželjeni uspeh najšel. Toda tako lahko ni to bilo. V naslednjem hočemo popisati ta mičen poskus.

(Dalje prih.)

## Spominske slike iz svetovne razstave l. 1873.

Načertuje Jos. Levičnik, učenik.

(Dalje.)

Motto: „Človek se učí  
Dokler živi.“

Narodska prislovica.

Ker naša Avstrija prideluje obilno železnine in ostalih kovin, odločena je bila tem rečem tudi lastna sgrada pod naslovom: „Oesterreichische Eisen-Industrie“. Tudi v ta oddelek svetovne razstave smel je stopiti vsak Avstrijan s ponosom. Karkolj se izdeluje iz kovanega, vlečenega ali vlitega železa: orodja, posodja, strojev in za vse mogoče koristi ter rabo potrebnega, nakupičeno je bilo ondi v neštevilnih eksem-

plarih, vse izverstno zgotovljeno in vredjeno. Koliko raznoverstne železine se potrebuje pri stavljenju železnic; pri gospodarstvenih strokah; pri stavbah; pri raznih rokodelstvih; v blagajnicah; — kdo bi pač poštel, za kaj se vse železnina rabi in potrebuje! — za vsako potrebo najdel si tu svojo primerno stvar. Tudi železni cveki (žebliji) našega blagorodnega gosp. Janeza Globočnik-a nahajali so se ondi, in sicer v prav hvalevredni mnogoverstnosti in sestavi. — Raznim železnim izdelkom vredno so stali ob strani oni iz bakra, cinka, medenine, kositarja i. t. d. zgotovljeni. Sploh je bila viditi pri vsem tem tolika razlika in mnogoverstnost, da bi človek ne verjel, kaj se vsega iz teh tvarin zgotovi, ko bi na lastne oči tega videl ne bil.

Na videz sicer ne velika, za Kranjce pa vendar vsakako znamenita sgrada bila je ona, ki je pod naslovom: „Krainer Forst-Industrie“ kazala svetu, kako in za kaj vse naši rojaki vporabljujejo les. Da Gorenjci napravljajo iz njega razno kmetijsko in pahišno orodje in posodje; da žagovce pèhajo po rižah mnogokrat iz visocih gora ter čez globoke prepade v ravnine, kjer jih žagajo v dilje, in izdeljujejo iz njih med drugim krasne in dragocene „parkete;“ da kuhajo iz derva oglje, ter ga v velikih kripah in tudi samotež vozijo do fužin; da si iz lesa celo priredujejo obuvalo (cokle) in si snujejo obleko (ličnate [Bast] plašče); da brodarijo tudi nekoliko po vodah itd., vse to je bilo ondi razvidno v prav mičnih izdelkih. Dolenjska ribniška stran slovi zarad svoje „lesene robe“ dalječ po svetu, in na razstavi ponašala se je ona s prav ličnimi stvarmi. Tudi lesenini sorodna šota, premog, mahovje, resje i. t. d. so svojo domovino zastopali; orjaške škerli (skalce [Schiefer]) zaliloške pa so na celej razstavi menda prekosile vse enake stvari (škerl). Kdorkolj je šel mimo našega kranjskega gozdnarskega poslopja, že od dalječ je lahko zapazil velikim durim enako ploščo (škerl), ki je ob zunajni steni prislonjena stala. Naša mala in ubožna Kranjska zemlja je z vsem tem sploh pokazala, da po vsej moči hiti z duhom časa toliko naprej, kolikor se sploh od take deželice pričakovati more.

Kolikor večji je mimo Kranjske sosednji Štajer in kolikor ima on na vse strani več gozdov, obertstva in tudi materijelno vgodnejše razmere, toliko večjo popolnost kazala je blizo Kranjske stoječa štiriska sgrada, nosivša ime: „Pavillon Steiermarks Waldbesitzer“. Karkolj rodi gozd, se iz lesovja izdeluje neštevilnega orodja, kar tudi živi v gozdu (se ve, da so bile zveradi in ptice le natlačene [našopane]), vidilo se je ondi. Človek se je vidil tam prestavljenega v pravi gozdnarski muzej. Čuvaji te sgrade bili so bili zali mladi štajerski domačini, opravljeni v lično gozdnarsko obleko, ki jim je jako dobro pristala.

Blizo ravnokar — se vé le v največjem poveršju — omenjenih in popisanih dveh sgrad gozdnarskih stvari (Kranjske in Štiriske) nahajal se

je tudi „Pavillon der ungarischen Staatsforstverwaltung“. Ker je bilo to poslopje dokaj večje, mimo unih dveh, prenapoljeno pa čez in čez z neštevilnimi stvarmi lesninskih izdelkov, lahko si vsak misli, koliko se je tudi ondi videlo. Od sile veliko domačega in gospodarskega orodja vsake verste in sploh predmetov (objektov) raznih lesninskih obertnij nahajalo se je tu. Tudi gozdnarstvu sorodni pridelki oglja, smolarstva, terpentina, muzgov (Baumsäfte) in enacega bili so razpostavljeni v obilnih verstah, pa tudi dokaj modelov in popisov, na kaki način se vse to pridobiva in pripravlja. Z eno besedo: kar gozd rodi, bodi si drevje, sad ali seme, v kar se vse to predelati dá, pa tudi kar gozd redi, bilo je tu zastopano, poslednje le z natlačenimi (našopanimi) štirinožnimi živalmi, pticami, lazninami itd. — Káke stáre in zaraščene gozde ima ogerska zemlja, vidilo se je med drugim n. pr. iz vojaške stražarnice (Schilderhaus), ki je bila s celoma zdobljena iz velikanskega hrastovega debla, ter merila v notranji svitlobi  $4'5\frac{1}{2}''$ . Stene te stražarnice merile so še posebej na vse strani po 4 palce debelosti. Neki hrastovi krog (Scheibe), nad korenino odrezan, meril je celo  $1'3''$ . Tudi madžjarski sodarji s svojimi izdelki so kazali na svetovni razstavi posredno, koliko in kakoršnega posodja rabi njihova domovina za vino in ostale pijače. En razpostavljeni sod-velikan ni meril nič manj kot 2.500, zapiši dva tišoč in pet sto, drugi 2.000, tretji pa 1.500 vedrov. Pervi velikan bi bil za silo celo lahko služil manjši družini za stanovanje. In stranice (zlasti sprednje) teh sodov, s kakimi umetnimi zrezlinami bile so okinčane! Pa tudi ostalega lesovja silne dolgosti in debelosti za stavbe, ladjine jambore in enake potrebsčine je poleg opisanih treh sgrad ležalo nakupičenega in razpostavljenega pod prostim nebom; kajti take stvari je težko spraviti v kako poslopje, in še težej ogledati jih od vseh strani. Sploh je bilo pri lesninskih pridelkih in izdelkih hvalevredno to, da so bili vsi blizo skupaj raspstavljani, ne pa nekaj tu, drugo enako pa Bog ve kje zopet, kar se je vidilo skor do malega pri vseh družih stvareh na razstavi.

(Dalje prih.)

## Dopisi in novice.

**Iz Dunaja** 25. aprila. Med dunajskimi učitelji že precej časa traja prepir, ali naj se zovejo dunajske šole ljudske, ali meščanske. Ta stvar se je obravnavala že poprej v mestnem zastopu; ali hoteli so tudi izvedeti, kacic misli so o tem učitelji. Ti so napravili tedaj cvetno nedeljo skupno zborovanje v dvorani mestnega magistrata pod predsedništvom ravnatelja g. Lutzmeier-ja. Bili so pa navzoči tudi Dittes in druge pedagogične kapacitete. Debata je bila silno burna, in vendar niso prišli do nobenega pravega konca. Med učitelji so bile tri stranke. Dittes in z njim vsi ljudski učitelji so bili za to, da se odpravijo meščanske šole (namreč samo ta naslov) in naj se imenujejo

ljudske šole, in sicer po številu razredov: petorazredne, šesto-, sedmo- in osmorazredne. Nekteri meščanski učitelji so pa glasovali, naj se imenujejo vse šole meščanske; in drugi: naj se trije višji razredi t. j. šesti, sedmi in osmi ločijo od družih. Ti naj bodo meščanska šola, pet nižjih naj se pa imenuje ljudska šola. — Meščanski učitelji se zdaj mnogo jeze nad Dittes-om, ki se je postavil na čelo ljudskih učiteljev. On jim je povedal marsikaj, kar jim ni bilo všeč. Tako je dejal na pr.: »Jaz poznam več ljudskih učiteljev, ki več vedo kot marsikteri, ki je napravil izpit za meščanske šole. Meščanski učitelji se sodijo po tem, kar so znali v tistih 10 minutah, ko so delali izpit. Učenec, ki je doveršil meščansko šolo zna vse to, kar znajo vsi meščanski učitelji skupaj, ki so ga podučevali.« Nazadnje pa je dejal: »Ako meščanskim učiteljem ni všeč, naj pa gredó.«

To je zgrabilo meščanske učitelje. Njim je največ za naslov. Ko bi se prestrojile vse šole v ljudske, bi jim odpadel visoki naslov: »Bürgerschullehrer.« In ravnatelj bi tudi ne imeli priimka »direktor,« ampak le navadno ime »nadjučitelj,« kakor ga imajo sedaj vsi vodje ljudskih šol. Tako velik korak nazaj jim ne dopada.

Od tega dné so se ločili ljudski in meščanski učitelji. Zadnji so imeli potem za se sejo. Kaj so sklenili tega ne vem. Misliti si pa morem, da so glasovali za meščanske šole. Ali tudi ljudski učitelji so zborovali nedavno. Sklenili so, da se imajo imenovati vse šole, ljudske. Kjer je osemrazredna šola, naj se v treh višjih razredih vpelje strokovnjaški poduk, kakor je sedaj. Nekdo je napravil tudi opazko, da bi moral vodja meščanske šole imeti izpit v vseh predmetih, kajti drugače mu ni mogoče soditi, koliko zna ta, ali ta učitelj? Ako ima na pr. le izpit iz matematike in risanja, mu ni mogoče presojati, ali učitelj zgodovine ta predmet prav podučuje ali ne. Isto tako bi moral imeti nadzornik izpit vseh predmetov.

Druga skupna seja se pričakuje v kratkem.

— *Iz deželnih zborov.* Iz Solnograda. Deželni zbor je sprejel načrt postave, po katerem se vravna pravica predlaganja pri šolskih patronatih. Prošnje, da se ljudske šolske postave odpravijo, so se zavergle.

— Iz Inšbruka. Deželni zbor je sprejel predlog stavljen že 14. januarja 1874, da naj se prenarede državne šolske postave. Zoper to je bil deželni namestnik in manjšina (levica). V odsek, ki to pretresuje, se je volilo 5 udov, med njimi tudi škof Gasser iz Briksna.

— Iz Bregence. Šolski odsek je nasvetoval: 1. Da se hoče v zadevah šolskih postav držati katoliških načelov. 2. Da zarad načela ničesa ne privoli za učitelje, učiteljske bukvarnice in za učiteljske konference. 3. Ker pa vendar upa, da bode vlada pri šolstvu krenila na katoliško stran in z ozirrom na sedanje okoliščine hoče privoliti troške za učiteljske konference. V daljši debati so bili liberalci zoper te nasvete. Škof Amberg je želel pri šolski oblasti pravico sklepe vstavljati, sicer duhovni ne morejo vstopiti. 1. in 2. točka ste bili sprejeti s 15 glasovi zoper 5. Za 3. točko so glasovali tudi liberalci.

— Kranjski deželni zbor IV. seja 16. aprila. (Dalej.) — Poslanec dr. pl. Vestenek nasvetuje nagrado katehetu na 4razredni ljudski šoli v Šmartnu pri Litiji, ker ta gospod podučuje tudi verunk v Litiji. Privoli se za to 125 gl. nagrade. Posl. pl. Taufferer govori za šolo v Velikem gabru, pl. Vestenek predlog podpira rekoč, da je v tem kraju le jedina šola v Šentvidu, daljni otroci imajo po tri ure hoda v šolo. Šola bi bila za občine:

Veliki gaber, Prapreče, Radohovo vas in Zagorico potrebna, in bi imela kakih 185 otrok. Občina v Velikem gabru bi zastoj dala šolsko poslopje. Poslanec dr. Bleiweis reče, da je sola v Velikem gabru le na videz potrebna, šola v Šentvidu bode razširjena na tri razrede, in to bode zadostilo. Poročevalec Dežman pravi: stvar bode razrešena drugo leto v dež. zboru. Predlog posl. T. se ne sprejme. Poslanec Dežman poroča o prošnji »slovenskega učiteljskega društva«, da bi se vodjem Irazrednic dala opravilna doklada, kakor jo imajo po drugih deželah. Poročevalec nesvetuje »dnevni red«, a posl. dr. Bleiweis, komur je odbor slov. učit. društva prošnjo izročil, predlaga, naj se prošnja izroča deželnemu odboru, ki naj v dogovoru z deželnem šolskim svetom, prihodnjemu zboru poroča. (Več se ne more storiti, ker je deželna šolska postava dné 29. aprila 1873 temu nasprot. Vr.) Poslanec pl. Vestenek govori za to, naj se občini v Litiji za šolo dá 500 gl. za katere prosi, mala občina je dala za šolo že 11,000 gl. in ima 36% doklade na davkih. Posl. dr. Zarnik podpira predlog, ki se tudi sprejme. Posl. pl. Savinscheg govori za pripomoč šoli v Radovici pri zidanji. Posl. Kramarič podpira predlog. — Sprejmô se konečno tudi še drugi predlogi finančnega odseka: 1. Predštev normalnega šolskega zaklada za l. 1878 se sprejme z 179.092 gl. 50 kr., ker se je nekaj pri aktivnih plačah spremenilo, tega je pokritega 14.622 gl 6 1/2 kr., a primankljeja je 165.369 gl. 87 1/2 kr. 2. Da se pokrije, kar primanjka, bode 18% doklade na direktne davke, izvzemši Ljubljansko mesto. 3. Dohodki izpraznjenih služeb se imajo obrniti za primankljeje 4234 gl. 87 1/2 kr., ki še z doklado ni pokrit, potem za naknadne plače učiteljem, ki že teko od mesca oktobra ali novembra 1877 učiteljem. (Dalje prih.)

— *Katoliški shod je bil na Dunaji* od 30. aprila do 3. t. m. (Glej Uč. T. l. 7. na 112. str.) Kar je zvezda potnikom vodnica v tamni noči, to je katoličanom sedanjih časov katoliški shod, ki se je na Dunaji zveršil pretečene dni. Govorili so skušeni državniki, razsvitljeni cerkveni pervaki, visoko učeni gospodje v tem, kar ima biti vsakemu najpervo in najimunitnejše, namreč o verskih zadevah, pretresovali so sredstva, po katerih se ima katoliska zavest zbujati in vpeljati v družino in šolo. Ker pa po značaju našega lista ne moremo prinašati vseh obravnav, ostanemo samo pri tem, kar se je o šolstvu govorilo. — Navadno je pri takih shodih, da se stvar, preden pride v skupno zborovanje, po odsekih pretresuje, tam se nasprotno mnenje poravna, nazori in misli pojasnijo in zbistrijo, kakor se je tudi v šolskem odseku godilo, pri vprašanjih zarad narodnosti po šolah. — Zarad izjav nekaterih govornikov sicer nočemo obsojevati katoliškega shoda, kakor da bi bil Slovanam neprijazen, kajti dokler imajo gospodje, kakor bivši minister grof Leo Thun, grof Clam-Martinić in drugi prvo besedo pri takih zborih, smo prepričani, da se ne bode nič govorilo in sklepalo, kar bi narodnosti zalilo. Sicer pa moramo Slovanje povsod povdarjati svoje narodno stališče, in ko bi nekateri teh govornikov prevago dobili pri takih shodih, tedaj bi mi Slovenci, dasiravno smo povsod za verska načela, vendar ne mogli imeti posebnega sočutja do takih shodov, ker tudi nemškim klerikalcem na ljubo ne moremo in ne smemo popustiti svojega narodnega stališča, taki Nemci pa, katerim je narodnost v šoli le paganstvo, nas ne razumô ali nas nočejo razumeti.

Prestopimo pa sedaj k zborovanju samemu. Šolski odsek je imel sejo 1. maja. Navzočni so bili kardinal, nadškof Švarcenberg, potem nadškofje iz Dunaja, Solnograda in Zadra, škofje: Rudigier iz Linca, dr. Janez Hais iz Kraljevega Gradca i. dr. Pervomestnik je bil Thurnherr iz Predarlskega, poročevalec pa grof Leo Thun.

Po vvodnem govoru, v katerem med drugim pravi, da je kerščansko-katoliški poduk za katoliško ljudstvo neogiblivo potreben, ker od njega zavisi blagor ljudstva in tudi državna varnost bere najprej nasvete, ki so iz štirih točk, a vendar v notranji zvezi, da zadobi skupščina pregled vseh nasvetov. — Nasveti niso bili tiskani, tedaj še enkrat bere I. točko in razpravlja nasvet ter pravi, da brezverska šola (brez veroizpovedanja) na Ogerskem še ni proderla. Postavodaja na Ogerskem l. 1868 se je naslonila na sistem, kakor je na Angleškem vpeljan in je pustila obstoječe verske šole, med tem ko so bile pri nas spremenjene verske šole v brezverske. Pervomestnik Thurnherr vpraša ali je kaj pomisleka zoper nasvete in ali kdo hoče nasvete v tem smislu staviti? (Dalje prih.)

— Pri učit. preskušnji v Ljubljani mesca aprila je dobil 1 sprasani za meščanske šole spričalo št. III., za ljudske šole je dobil 1 spričalo št. II., 8 jih je dobilo spričalo št. III. in 4 sè št. IV.

— † V Šentjerneji na Dolenjskem je umerla 10. t. m. bivša pomožna učiteljica gdč. Emilija Korošic. Zbolela je 1. maja; 6. jo je kerč prijel, zgrudila se je na tla in odsihmal ji je besedo zaperlo, dokler ni svoje duše stvarniku izročila. — V Dvoru na Dolenjskem je umerl 23. p. m. po daljnem bolehanji g. Jožef Duler, rojen je bil v Vavtavasi l. 1842., a učitelj je bil od l. 1862.

— C. kr. založba šolskih knjig na Dunaji je prodala l. 1875. 105.950 slovenskih, 140.521 hervatskih, 30.629 serbskih, 992.304 nemških, 126.418 laških (itd.) knjig. Hervatske knjige se pa v bodoče ne bodo več tiskale v Beču, ampak v z Zagrebu v Hartmanovi tiskarni. Kdaj bomo mi Slovenci to dosegli, da se bodo naše knjige v Ljubljani tiskale. Prav za prav nam je vse eno kje da se tiskajo, samo da bi se nam v velikem številu vse potrebne knjige na svitlo dajale. »Uč.«

— Definitivnim podučiteljem je štajerski deželni zbor na predlog učnega odbora (poročevalec dr. Wretschko) odbil pravico do starostnih доклад.

— V izpraševalno komisijo za narodne in meščanske šole v Kopru so še imenovani gg.: Or. Gerosa, gimn. učitelj, K. Schwab, Jož. Kristan, St. Križanič in Jož. Jelušič, glavni učitelji v Kopru. »Uč.«

### Razpisi učiteljskih služeb.

**Na Kranjskem.** Na 1razredni ljudski šoli v Hotedersici učiteljska služba l. p. 450 gl. in prosto stanovanje.

Prošnje v 6 tednih krajnemu šolskemu svetu v Hotedersici.

### Premembe pri učiteljstvu.

**Na Kranjskem.** Gdč. Marija Krašner je postala stalna nadučiteljica na mestni dekliški šoli. V Šent-Vid pri Zatični pride za nadučitelja g. Jože Korban iz Vodice, in v Kostanjevico g. Leopold Abram iz Loke (Unterdeutschau). G. Edmund Lahainer postaja učitelj na 4razredni šoli v Škofji Loki, gosp. France Spintre, zač. učitelj v Kerskem, je odbran za 2. učitelja v evangeljsko šolo v Ljubljani. »Schltzgt.«